

דיני ריבית והלווה

Week 9

יו"ד ק"ס כ"ג, ט"ז, ש"ך, ונקודת הכסף

רמבם מלוה פ"ד י"ג

טור ק"ס י"ג-ט"ז

Please contact us for sponsorship
opportunities

רמבם מלוה פ"ד י"ג

משפטים. הלכות מלוה ולוה פ"ד

כסף משנה 78

מגיד משנה

יב המלוה את חבריו על המטבע וכו'. גם זה שם ופירושו קצת המפסדים שהלווה מעות על מנחל שישלם לו מטבע אבל הלווה מעות סתם אינו משלם לו אלא המעות שהלווה ואפילו אינו יולאץ בשום מקום דמה שהלווה משלם לו זה דעם רש"י ו"ל והסו' והרשב"א ו"ל ודעו כח מיתורא כלשונו שאפשר שהוא מפרשה כמו שפירשמי למעלה ואמרם על המטבע שלא יהיה הלוה פירות לשלם לו פירות אלא דמים ועל סמך משניות לורם המטבע: וכן בכתובה. כבר נבאר פי"ו מהלכות אישות ונשתכח לה מטבע ידוע כמו

יג הורף מקצת הנאונים וכו'. הורחם הגאונים ו"ל היא מוסכמת צמה שעמיד ליקח

דודאי אין מחילה מועלת לעצור בשל מורה ואפילו במלמד חכם דקדקתי למעלה ואמרתי ללאו במתנין ליקח דמים היא כל שכן בכל אדם:

יראה לי שאין הוראה זו גבוהה וכו'. זה הלשון מורה שלא נחלק דעו על הגאונים

הוא כל צדדים שכבר עמד המלוה וגבאו שכבר עברו על הלאוין ואע"פ שיוסן להשגות המחילה מועלת בו וכו' שהוכח דעו ממה שאמרתי אין מקבלין מכן והוא מוכחם אבל צדדים העמיד ליקח סף הוא ו"ל מידה שאין שום מחילה מועלת בו זה פשוט ונשמלן מכלן דברי ההשגות וכן כמו שם א"ש מה ראשי הוראה נכונה היא א"כ כל מליון צדדים יעשו כן להחזיר להם את הדינים

נכסי

אמרנו כי מן ק"ס ומסוים שם כפסך דעו שמועלת המחילה: * (ס"א הלוה וכן הוא בהגהות מהר"י אבוטב ולא שלחתי כי די כי י"ל שהכל הוי' אל מקום אחד):

משנה תורה <מהדורה חדשה> עמוד מס 78 יג (משפטים) משה בן מימון (רמב"ם) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

יב המלוה את חבריו על המטבע וגפסל וכו'. נגמרה אוקימנא דהא דעמי שיבא לו דרך לאומה מדינה ואם אין לו דרך לשלם לא היינו דוקא כשמלכיות מקפידות זו על זו אבל אם אין מלכיות מקפידות זו על זו אפילו אין לו דרך לאומה מדינה נמי ואינו יודע למה השמיעוהו דעו והר"ק:

ומלכות

אנו מועיל [פ]כלום שכל רבית שבעולם מחילה היא אבל שקנו מידו שמחל אי נהן מתנה מוחלה זו ולפיכך אין המחילה מועלת ברבית אפילו ברבית של דבריהם. יראה לי שאין הוראה זו נכונה אלא מאחר שאומרים למלוה להחזיר לו וידע * המלוה שדבר איסור עשה ויש לו ליטול מכנו ° אם רצה למחול מוחל בדרך שמוחל הגזל. ובפירוש אמרו הכתובים שהגזלנין ומלוי [פ]ברבית שהחזירו אין מקבלין מכן מכלל שהמחילה מועלת:

עשה

[קונטרס אחרון] ומיהו לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מיד לזה למלוה לפיכך יכול אדם לומר לחבירו הי"ך וזו וכו' וכן מותר לאדם שיאמר לחבירו הי"ך וזו ואומר פלוגי שי"זה לי מעות וכו'. פירוש זהני תרתי מילי שרי אפילו כשהלוה מקבל ההלוואה מיד המלוה בעצמו דבחלוקה הראשונה אין הלוה חסר ואע"ג שהמלוה מתרצה מיד אחר אינו שלוחו של חבירו ובחלוקה שנייה אע"פ שהלוה חסר אין המלוה מתרצה וזה שמקבל הזו מהלוה אינו אלא שכן סקסרומי אבל אם הסקסור הזה חוזר ונותן הזו להמלוה הו' ליה שלוחו ואסור כיון שהלוה מקבל ההלוואה מיד המלוה בעצמו אבל אם הסקסור מקבל המעות מיד המלוה ונותנו ללוה וחוזר ומקבל הרבית מיד הלוה ונותנו למלוה כתב במדרכי שהמירו רש"י אלא שאין לפרסם הדבר ועיין

ואפילו באותה שעשה לו אם חבירו יעשנה לו בזמן שכבדה יותר אסור כדתנן לא יאמר לו נכש עמי (טז) בגרירד ואנכש עמך (יז) ברביעה: יא—יב (יח) ואפילו רבית דברים נמי אסור שלא יקדים לו שלום אם לא היה רגיל ליתן לו שלום. ולא יאמר המלוה ללוה (יט) הודיעני אם בא איש פלוני ממקום פלוני וכיוצא בזה. ועל כן צריך לזהר בענין רבית שלא לבקש שום צד היתר כי הוא דבר המושך לאדם ואם היום יפתח לו כחודה של מחט יוסיף מידי יום יום עד שיפתח לו כפתחו של אולם: יג ומיהו לא אסרה תורה [ו] אלא רבית הבאה מיד לזה למלוה מג

יב(ב) ולא יאמר המלוה ללוה

הודיעני אם בא איש פלוגי וכו'. משנה בסוף פרק איזהו נשך (עב:) זה לשונה [ג] רבי ישמעאל אומר ויש לו רבית דברים לא יאמר לו [ד] דע אם בא איש פלוגי וכו' ופסטה הוא כדברי רבינו. אך הרמב"ם בפרק ה' מהלכות מלוה (ה"ג) כתב לא יאמר לו דע אם בא איש פלוגי כלומר שחבדו ותאכלו וכו' ותימה שזה רבית ממון הוא ולא רבית דברים [ט]. ונראה לי דר' ישמעאל תרתי קאמר חדא דיש רבית דברים כלומר שלא יקדים לו שלום או דברי כבוד יותר ממה שהיה עושה קודם שילווה ותו קאמר דלא יאמר לו דע אם בא איש פלוגי ממקום פלוגי שחבדו וכו' דסלקא דעתך אמינא כיון שאינו מהנה למלוה כלל וגם לא התנה כן מעיקרא שרי קמ"ל. כן נראה לי לדעת הרמב"ם:

ומיהו לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מיד לזה למלוה. עלה ס"ט (ע"ג). וכתב במדרכי (ס' שלם) דמטעם זה התיר רש"י (תש"י מהד' אלפנדין ס' קעו) שיאמר ישראל לחבירו לזה לי מעות מפלוגי ישראל דברים וגם תבא לו הרבית ולא מיתמר משום דשלוחו כמותו דהא אין שליח לדבר עבירה וכתב שאין לפרסם הדבר (ו): וכתב מהר"ק בשורש י"ז שאם שליח ראוהו שלא מדעת משלחו הלוה מאן לשמעון וקלן עמו רבית ושחטעבד שמעון לראובן ככתב ידו אפילו לרש"י אסור ואם קבלו חייב להחזיר לו משום דכיון ששחטעבד הלוה למלוה בשטר שיש בו רבית מיד לזה למלוה קרינן ביה ומשעת כתיבת השטר עבד ליה מב. והוי יודע שאין דעת שום אחד מהפוסקים שזה לדעת רש"י דלכולי עלמא רבית הוי כדמשמע מתוך מה שאמר רבינו בסמוך וגם לא יחזור ויקחנו מהלוה דרבי משה

(ו) וכתב שם (דף קל"ט ע"ד) מ אבל אם לזה מעצמו ממלוה אלא ששולח לו הרבית ע"י שליח אסור:

פרישה

בבבד וכו'. פירוש אפילו אם עתה בשעת חנאי אינה כדנה ואדכרה קלה מזו מכל מקום כיון שלפעמים וכו': (טז) בגרירד. פירש רש"י לשון יונש שהארץ יבשה ואין גשמים יורדין: (יז) ברביעה. שהגשמים מרביעין את הארץ שמי רביעה קשין למלאכה נשדות: (יח) ואפילו רבית דברים נמי אסור. שנאמר נשך "דבר" ודומה לזה בחושן משפט סימן ס"ז כ"י דכתב שם דשביעית משמט ג"כ שבעת הדיינים וליף לה מדכתיב (דברים טו ז) וזה

דרישה

[ו] אלא רבית הבא מיד לזה למלוה. כתב המדרכי דמטעם זה התיר רש"י שיאמר ישראל לחבירו לזה לי מעות מפלוגי ישראל וגם הבא

חדושי הגהות

כן איסורא איכא ונדיינין אינה יוצאה לא חש לפרש אי גריע מאזק רבית כיון דאין נפקותא בזה. מיהו נזכרי יתומים איכא נפקותא למ"ד אע"פ רבית לא הותר נזכרי יתומים אי הכי גריע מאזק רבית שרי אמנם לרבינו המחבר דפסק דאזק רבית מותר נזכרי יתומים אין נפקותא ולכן לא חש לדקדק (כנסת הגדולה והגב"י אות טו): [ג] רבי שמעון אומר כן הוא נמשנה וכן היא גירסת הרא"ש (ס' עט): [ד] בן היא הגירסא בר"ק (מה). ושאר פוסקים ולפי זה אמלוג קא מזהיר שלא יאמר כן ללוה וכמו שכתב העור לח. אבל הגירסא בגמרא ובהרא"ש (סס) דע כי בא איש פלוגי וכו' ויראה לי פירוש דלוגה קא מזהיר שלא יודיע למלוה שכל איש פלוגי שזה הוי רבית דברים וכן מלאמי לנעל תוספות יו"ט (פ"ה מ"י) וכתב דנעוסת הירושלמי (ב"מ פ"ה ה"ח) איתא דע אם בא איש פלוגי (כנסת הגדולה והגב"י אות כג):

הגהות והערות

לה [במשנה] למלך פ"ה מהלכות מלוה הי"ג הקשה על הב"י דהא דכתבו הגהות מדרכי דמיירי באומר לו בשכר מעותך, הוה כדי ליישב אליבא מ"ד רס"ל דהללוה ודר בחצירו לא אסור, כיון דלאו אדעתא דהכי אוזפיה והחצר אינו עשוי לשכר, על זה הקשו מהא דאסור לומר שלום דהוה אפילו בלא תנאי ולית ביה הגאה, ותירצו דמיירי באומר לו בפירוש בשכר מעותך, אבל לדין דקיימא לן כלישנא קמא שגם הללוה ודר בחצירו אסור, איתא ברייתא כפשטא דאפילו בסתם אסור להקדים לו שלום: לה"ה [כ"ה בהגמ"י] דפוס קושטא ובב"י דפ"ר. אולם בהגמ"י החדשות אות ל ובב"י בדפוסים המאוחרים הנוסח משיב לו "גם הוא" ומחזיק לו טובה וכו': לו] היינו שלא עצם השלום אסור, אלא ההקדמת שלום אסור, ועיין בתוספתא סוף פ"ו ר"ע אומר קשה

וכתבו בן הרבה פוסקים וגם מדין ישראל הלוח הרבית על ידי גוי וגוי הלוח על ידי ישראל המפורשים בסימן קס"ט (ט-י) מדן ולכן אסור להקל בכך כלל ועיקר. ומשמע לי שלא המיר רש"י דבר זה מעולם אלא איזה תלמיד טועה כתב ותלה עצמו באילן גדול (ז):

יג **לפיכך יבוא אדם לומר לחבירו וכו'.** נעלה הנזכר

(ס"ט): **ודוקא שאומר כך**

מעצמו וכו'. בפסקים (עלה קמ"ד

ד"ג) (סי' מז) כלומר שאם פייסו

הלוח ליתן למלוה כך נשיל שילוני

אסור משום דנעשה כשלוחו וכן כתבו תלמידי הרשב"א בשם הראב"ד וכתבו שהרמב"ן (ס"ט: ד"ה שרי) חלוק עליו ואמר דכיון דזה משלו הוא נותן ואין הלוח משלם לו מה לי פייסו מה לי לא פייסו והיאך נעשה שלוחו אם משלו הוא נותן אלא ודאי אפילו הכי שרי מזן.

וכדברי הרמב"ן כתב נמוקי יוסף (מא). ד"ה אמר רבא) בשם האחרונים וכן כתב הר"ן (סי' ס"ט: ד"ה הילך) וגם הרב המגיד בפרק ה' (ממלוה הי"ד ד"ה ומומר) לא הזכיר אלא דעת הרמב"ן ונראה מדבריו שגם הוא דעת הרשב"א (סי' ס"ט: ד"ה הא דאמר). ולענין הלכה [נראה]

שהרובה לסמוך על דברי המחזירים ראוי כיון דמידי דרבנן הוא ומסתבר טעמיהו: **ולומר כל הנותן אינו מפסיד כמות צנומקי**

יוסף (שם) ובמגיד פרק ה' (שם) דהרמב"ן (שם) אומר מזן וכן דעת

הרשב"א (שם, משו' ח"ג ס"ט רמג) מחן. ורבינו ירוחם בח"א (י"ח כ)

יש ע"כ) כתב דיש אומרים ויש מתירין (ז'): **וגם לא יחזור ויקחנו**

מהלוח וכו'. בפסקים (נעלה הנזכר) (סי' מז) ובתוספות קדושין (ז):

ד"ה דלרווח) וכן בסמ"ק סימן (רנ"ט) [ר"ס] וכן כתב הרשב"א בתשובה

(ח"ג סימן רמג). כתב הרשב"א (ח"ג סימן רמג) שאלת קהל שהם צריכין למעות מפני דוחק המסים אם יכולין ללוות מעות מישראל מקהלם

דרכי משה

מעשה לכתחלה כתשובת רש"י וכן פסק בנימין זאב (סי' שנה) מה: (ז') **כתב הרשב"א (ח"א)** סימן תתקפ"ט מי שנדר נדן לבתו והתנה עם חתנו שכל שנה יתן לו מן המעות רבית קצוצה מותר שאין כאן רבית כי אין זה אלא כתוספת על הנדוניה ואין זה אגר נטר לי ודוקא כשהתנה קודם שנשאת אבל אח"כ לא עכ"ל וכן האריך בר ששת בתשובה סימן תק"ב בדיון זה ופסק כדעת הרשב"א מט:]

פרישה

(כ) **ב"א דעת הלוח.** שאם פייסו הלוח להאחר ליתן למלוה כך נשיל שילוני אסור משום דנעשה כשלוחו. בית יוסף. וכתב שהרמב"ן ונמוקי יוסף ור"ן והמגיד משנה כולו סבירא להו דאפילו פייסו הלוח לנותן שרי דכיון שזה משלו הוא נותן ואין הלוח משלם לו מה לי פייסו ומה לי לא פייסו

דרישה

שורש (ל"ז) [י"ז] שמשמע ג"כ מינה שסבירא ליה כרש"י עיי"ש. ומה שכתב בית יוסף ומביא ראיה מדין ישראל הלוח ברבית על ידי גוי כתב שם בדרכי משה בסימן קס"ט (אות ג) דדוקא בישראל ששולח לגוי דזהו אסור לרש"י דסבירא ליה דיש שליחות לגוי לחומרא ולא שייך למימר דאין שליח לדבר עבירה הואיל והגוי אינו עובר בשום דבר כי אין איסור רבית לבן נח אבל אי ישראל שלח לישראל חבירו מותר לקבל הרבית מן השליח דהואיל ואין שליח לדבר עבירה לא מקרי רבית הבא מיד לזה למלוה וכו' עיי"ש (ומה שכתב רבינו וגם לא יחזור וכו' איירי כשהלוח לזה בעצמו מן המלוה אלא שהשליח נותן הרבית כן כתב בדרכי משה. ער כאן המגיה):

הגהות והערות

סימן קצח, דהוה כנותן את מעותיו במקום מעות חבירו, שכאילו נתנם לחבירו לקיים בהם את פרעונו. אולם בנותן אדם לחבירו דינר כדי שילוח לפלוני, אז הדינר ניתן עבור הנאת הנותן במה שיש לפלוני הלואה, ולא בתורת תשלום לפרעונו של פלוני. ויעיין בש"ך בחושן משפט סימן קפג ס"ק ב שכתב בשם ר' ירוחם שאין אדם יכול לזכות לחבירו כשקונה מאחר כשפורע בכספו שלו: [מז] **נראה** דהנפקא מינה בין כל הנותן אינו מפסיד שאסר הרמב"ן, לבין אם פייסו הלוח שיתן למלוה, המובא לעיל בסמוך, שהרמב"ן התיר. דבאומר כל הנותן וכו' אף שבריו אין הנותן יכול לתבוע כלום מהלוח, מכל מקום הנותן נתנם על דעת שיחזור על הלוח, והוה כמלוה מעות אלו ללוה ונמצא שמעות הלוח ניתנו למלוה. ועיין משנה למלך פ"ה מהלכות מלוה הי"ד: [מח] **מכיון** שדעת הרשב"א היא שלא יחזור ויקחנו מן הלוח כמבואר לקמן בסמוך, א"כ ודאי שאינו יכול לומר כל הנותן וכו' דהרי שם חזר חבירו על הלוח: [מט] **תשובת** הריב"ש הובאה באריכות בבית יוסף לקמן סוף סימן קסא, עיי"ש. ותשובת הרשב"א הובאה לקמן בבית יוסף סימן קעז (כט ע"א ד"ה ורע שאע"פ).

אלפים דינרים והקהל יפטרו אותו המלוה מה שנתחייב למס על אותם אלפים דינרים [ג]. רואה אני שהוא רבית קלושה מפני שהוא אינו חייב להם כלום אלא למלך נא והרי הם אומרים הלונו מעות אלו ואנו נחננין מנה לפלוני שאתה חייב לו:

יד (א) ואם המלוה אומר **לפלוני** **אני מלוה לך על מנת שתתן זו לפלוני וכו'.** הכי איתא בתוספות עלה ע"א ע"ב (ד"ה מלאו) ובהגהות אשירי (סי' מז) ובמרדכי (סי' שכו—שכח) וכן כתב רבינו ירוחם בח"א (סו). וכתב עוד במרדכי (סי' שכו) שאם נתן מפקינן מיניה וכן כתב הר"ן בתשובה (סימן כט אות ו) וכן כתב רבינו נסים קס"ט (ט). דרביה קלושה הוי. וכתב עוד שם שאפילו אותו פלוני שאומר ליתן לו הוזה הוא גוי הוי רבית:

טו כתב רבינו ירוחם בח"א (שס) **אם אמר לחבירו אמור לפלוני** **[ה] שיתן לך ד' דינרים ואלוה לך**

מעות נראה שאסור ואפשר שטעמו מדאמרין צריש קידושין (ו) [מ] מנה לפלוני ואקדש אני לך מקודשת מדין ערב] הילך מנה והתקדשי לפלוני [מקודשת מדין עבד כנעני תן מנה לפלוני ואקדש אני לו] מקודשת מדין שניהם וכיון דדמי קצת לתן מנה לפלוני ואקדש אני לך וצבאלי גוונא אסרינן הכא לומר תן מנה לפלוני ולחנך א"כ הוא הדין דצבאלי גוונא אסור:

יד (ב) כתב המרדכי (סי' שכח) [ג] להלוות מאה מעות חולין צמאה ועשרים להקדש אסור וכל שכן שאסור להלוות לחבירו על מנת שיתן עשרים להקדש ומאה יחזיר לו:

טז (ב) וכן מותר לאדם שיאמר לחבירו הילך זה וכו' ואפילו לרבן המלוה וכו'. נעלה ק"ט ע"ב וכתב המגיד בפרק ה' (ה"ד) ויש מי שכתב שאסור למקבל הדינר לתת ממנו למלוה שלא

יבואו להערים: **והוא שיחא גדול וכו'.** בפסקים (עלה קמ"ד) (סי' מז) וכוונת רבינו לומר דכל שסומך על שלמן אביו קטן מקרי לגבי הא וכל שאינו סומך גדול מקרי וכן כתבו תלמידי הרשב"א ובעל נמוקי יוסף (מא. ד"ה אמר) נד. ויש לפרש דצרי רבינו דתתמי צעין גדול ואינו סומך אצל סומך

אע"פ שהוא גדול אסור והוא הדין לקטן שאינו סומך דכיון שמוטל עליו לפרנסו אם לא היה נמצא מי שיפרנסו כדאיתא בפרק נערה (כתובות מט:) יארוך ילדה ואני מתא שדיא נה] כגופו דמי וכן משמע מדברי הפסקים ודברי רבינו ירוחם בח"א (נ"ח כו:) שלא כתבו אצל קטן הסומך על שלמן אביו אלא המוטל עליו לפרנסו דמשמע מוטל עליו אצל אינו סומך על שולחנו. ויש לדחות דאם כן הוה להו למימר אצל קטן כיון שמוטל עליו לפרנסו דהוה משמע כיון שמוטל עליו מן הדין אף על פי שעכשיו אינו

מפרנסו ומדכתבו המוטל משמע דנמפרנסו דוקא עסקין ו"ע: **יז ותלמידי חכמים מותרים להלוות וכו'.** בסוף פרק איזהו נשך (ע"ה). וכתוב בספר התרומות ח"ג (שער מו ס"ד סי' ג) ודוקא שיהיו שניהם תלמידי חכמים הלוה והמלוה דהוה להו כבני חברה שאין מקפידין זה על זה ולישנא דגמרא (ע"ה) דייקא דשניהם תלמידי חכמים צעין דקאמר תלמידי חכמים מותרין להלוות זה את זה ולא קאמר תלמידי חכמים מותרין להלוות צריש: **ידוקא בדבר מועט** **וכו'.** תוספות שם (ד"ה מתנה) ובפסקים (עלה קמ"ז ד"ג) (סי' עו) וכן כתב נמוקי יוסף (מא. סו"ה גמ' כמה) בשם הר"ן (סי' ע"ה ד"ה ת"ח). וכתב עוד דדוקא צעקין סעודה ושלא פסק עמו מחלה אלא שאם הוסיף בשעת פרעון עד חומש מותר שכל כיוצא בזה דרך כבוד ושרי אצל עס הארץ דרך רבית הוא ואסור (ה) וכן כתבו תלמידי הרשב"א

דרכי משה

(ח) וקשה לי דהא בגמרא (ע"ה) משמע להריא אפילו פסק עמו תחלה דקאמר אמר ליה שמואל לאבוה בר איהי הלוי מאה פלפלין במאה

פרישה

וכל דסומך דין קטן יש לו דאם לא כן כמו שמתחיל ברישא בתרמי גדול או אינו סומך הוה ליה לסיים בסיפא גם כן בתרמי ולומר אצל אם הוא קטן או סומך וק"ל: (כד) ותלמידי חכמים מותרין להלוות זה את זה. פירוש צריך שיהיו שניהם תלמידי חכמים לזה ולמלוה כן כתב בספר התרומות והכי דייק לישנא דגמרא דקאמר תלמידי חכמים מותרין להלוות זה את זה. ובהגהות אשירי כתב ו"ל שאין תלמיד חכם אסור אפילו מתנה מחלה לתת לו דרך מתנה וכפס דמי יוסף שאינו מצין דברי הגהה זו עיי"ש. ודבריו שם תמוהין גם דבריו משה מתנה עליו. ועיין דרישה: (כז) ודוקא בדבר מועט וכו'. לשון הגמרא סוף פרק איזהו נשך אמר ליה שמואל לאבוה בר איהי הלוי מאה פלפלין צמאה ועשרים פלפלין ואריך פירש רש"י אריך טוב (וה"ט) לומר ופסיר דמי דמתנה בעלמא הוא. עד כאן המניה. ועיין דרישה:

דרישה

[ז] ודוקא בדבר מועט וכו'. (ומשמע לרבינו דבדבר מועט בכל ענין שרי אפילו לקצין תחלה וכן דעת המגיד משנה וכן משמע בהגהות אשר"י שהובא בפרישה.

חדושי הגהות

[ה] הב"ח כתב דהוה מותר גמור וכתב דטעות סופר ואריך להיות שיתן לי ד' דינרין. והע"ז (פ"ק ה) והש"ך (פ"ק כ) קיימו הגירסא עיי"ש נכסת הגדולה (הנביא את לט):

הגהות והערות

פלוגי יתן לך בשבילי מותר. ולכאורה אפשר לחלק דכשהלוה אומר למלוה הקיצוצה של הרבית היא על הלוה אלא הרפלוני נתן במקורו מדין עבד כנעני, והוה כנתינת הלוה ואז גם הרמב"ן יאסור, וצ"ע: [ג] ועיין גם בתוספות ב"מ נו ע"ב ד"ה לספק: נד] בנפוקי יוסף כתב דהאיסור הוא משום שחיישין להערמה דכגופו דמי. ומבאר מדבריו דהאיסור אינו עבור שנהגה המלוה בפרנסת בנו, אלא במה שחיישין שהבן קיבל כדי ליתן לאביו, ומה שהאב חוסך בפרנסת בנו אינו נחשב לרבית משום שאין זה הנאה אלא רק מניעה בהוצאותיו, וגרע ממבריח ארי משום שחיוב פרנסה עצמו אינו חיוב ממון: נה] פירש רש"י התנין הוליד תולדותיו והטיל פרנסתן על בני העיר: